

Buitenlands zeggenschap in de Vlaamse economie: een kwantitatieve analyse (2018)

*Presentatie voor Commissie Economie in het
Vlaams Parlement op 31 januari 2019*

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Gecoördineerde aanpak

- (1) Beleidsdomein EWI → 'facts & figures' → studie
buitenlands zeggenschap
- (2) Beleidsdomein K&B → coördinatie juridische
analyse → Vlaams Bestuursdecreet
- (3) Beleidsdomein iV → buitenlandse handel →
voorstel van verordening m.b.t. Europees
screeningmechanisme

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Inhoud

- ▶ **Context**
- ▶ **I. Methodologie en afbakening onderzoeksofzet**
 - FATS-methodologie/belangrijke concepten
 - Uiteindelijk aantal ondernemingen in scope
- ▶ **II. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar:**
 - Werkgelegenheid, toegevoegde waarde: analyse en macro-impact
 - Land van oorsprong/sectorale opdeling/provinciale opdeling
- ▶ **III. Buitenlands zeggenschap: zegen of vloek?**
- ▶ **Conclusie**

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Context

- ▶ Cases zoals Eandis – State Grid en Ablynx – Sanofi
- ▶ Europees discours omtrent ‘strategische sectoren’
- ▶ Nood aan onderbouwing Vlaamse visie
- ▶ Doelstelling paper: ‘facts and figures’, want...
 - Aandeelhoudersinformatie in België niet centraal beschikbaar (cfr. balanscentrale NBB)
 - Laatste Vlaamse studie uit 2006 (met data 2003)
 - Opstellen Vlaamse database ‘Buitenlands zeggenschap’
 - Op zoek naar ‘impact’ van ondernemingen onder Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

I. Methodologie van de studie

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Ondernemingen onder 'buitenlandse controle'

- ▶ Buitenlandse controle volgens de FATS-methodologie van Eurostat: 'Foreign AffiliaTes Statistics'
 - Gebruik van de Eurostat-methodologie om zicht te krijgen op de impact van door het buitenland gecontroleerde ondernemingen in Vlaanderen
 - ✓ Inward FATS: de Vlaamse ondernemingen die onder buitenlandse controle vallen
 - ✓ Outward FATS: ondernemingen in het buitenland die onder Vlaamse controle vallen
 - Studie focust enkel op Inward FATS

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Het concept 'Vlaams'

- ▶ Op zoek naar impact van de ondernemingen onder buitenlands zeggenschap op de **Vlaamse economie**
- ▶ Alleen **hoofdzetel** van een onderneming is geen correcte methode om werkelijke regionale impact te meten
- ▶ Daarom aanvulling met **KBO** (Kruispuntbank van de Ondernemingen): regionale opsplitsing op basis van de werkgelegenheidsverdeling over vestigingen in de drie gewesten
 - toekenning onderneming aan dat Gewest met het merendeel van de werkgelegenheid

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Het concept 'impact'

- ▶ Volgende gegevenscategorieën m.b.t. ondernemingen onder buitenlandse controle werden in kaart gebracht:
 - 'Vlaamse' bruto toegevoegde waarde
 - 'Vlaamse' werkgelegenheid
 - De sector waarin de onderneming actief is (op NACE 2 digit niveau)
 - Het land van de uiteindelijke controlerende éénheid
 - Provincie waar de onderneming gevestigd is

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Het concept 'controle'

- Controle' binnen de FATS-methodologie =

“de mogelijkheid om het algemene beleid van een onderneming te bepalen”

- Direct: meerderheid (> 50%) stemgerechtigde aandelen bij één entiteit
- Indirect: via verschillende deelnemingen, uiteindelijk meerderheid stemgerechtigde aandelen
- Gehele aandeelhoudersstructuur wordt in kaart gebracht in de zoektocht naar de 'UCI'
- Bron: Bel-first (Bureau van Dijk) en deskresearch

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Het concept 'UCI'

- De 'UCI' of de 'ultimate controlling institutional unit' =

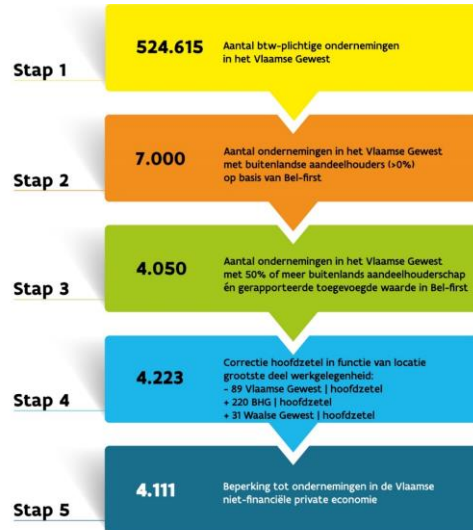
*“deze entiteit, die **directe** of **indirect** controle uitoefent op een onderneming in Vlaanderen en die zich helemaal bovenaan de opgemaakte 'controleketen' bevindt en dus zelf **niét** gecontroleerd wordt door een andere entiteit”*

- Een onderneming in Vlaanderen onder buitenlands zeggenschap in deze studie:
 - (1) Direct of indirect **50,01%** aandelen
 - (2) In handen van **één** buitenlandse entiteit
 - (3) Data beschikbaar in databank Bel-first en KBO

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Uiteindelijk aantal ondernemingen in scope: 4.111 ondernemingen in Vlaanderen

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

II. Resultaten van de studie

Wat betekenen ondernemingen in Vlaanderen onder buitenlandse controle in zake:

- Werkgelegenheid
- Bruto toegevoegde waarde
- Land van oorsprong van de UCI
- Sectoren
- Provincies

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

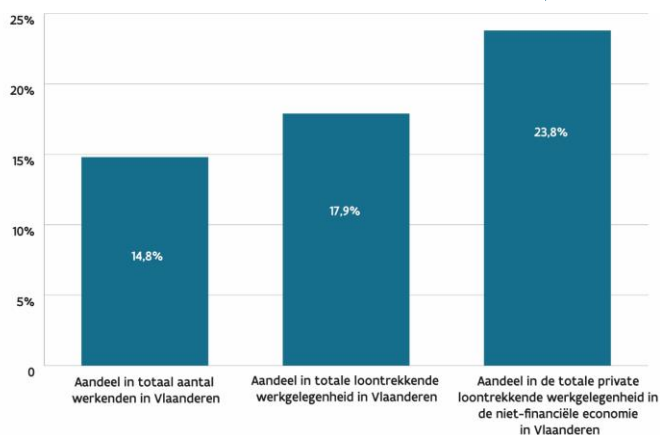
Vlaamse
overheid

Kenmerken buitenlands zeggenschap: werkgelegenheid

- **Impact op werkgelegenheid: 1 op 4 jobs in de private niet-financiële economie 'onder buitenlandse controle'...**

→ 4.111 bedrijven: 396.489 werknemers

→ In relatieve termen:

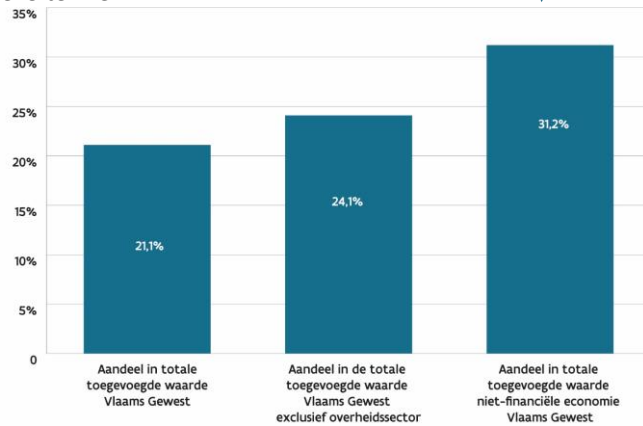

Kenmerken buitenlands zeggenschap: bruto toegevoegde waarde

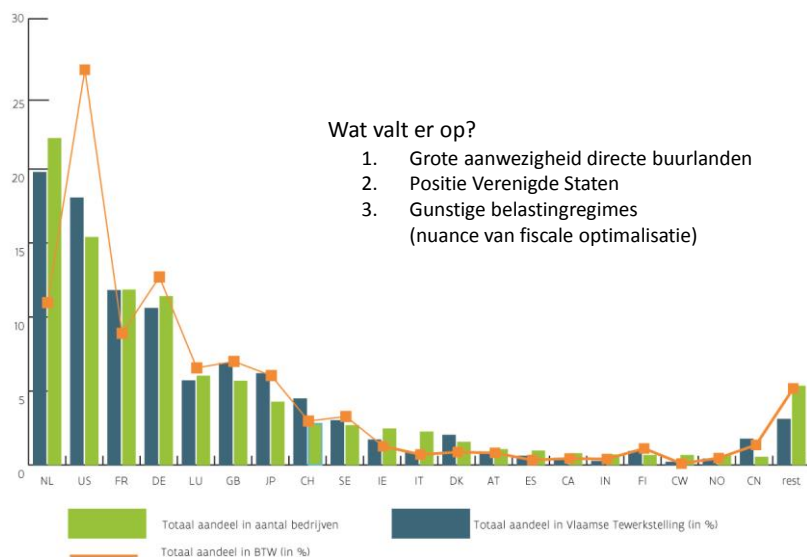
- Bijna één derde van de totale bruto toegevoegde waarde in de private niet-financiële economie gecreëerd door ondernemingen 'onder buitenlandse controle'...

→ 4.111 bedrijven: 45,51 miljard euro

→ In relatieve termen:

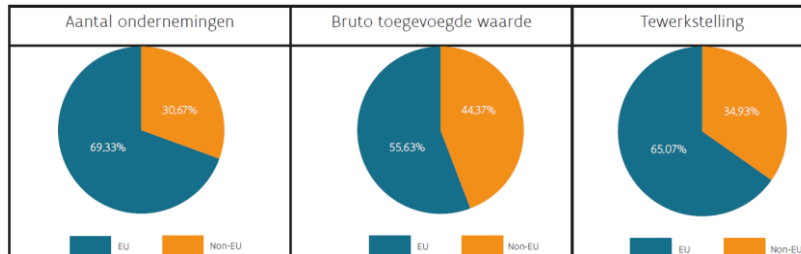

Kenmerken buitenlands zeggenschap: naar oorsprong (1)

Kenmerken buitenlands zeggenschap: naar oorsprong (2)

► EU/Niet-EU-verdeling

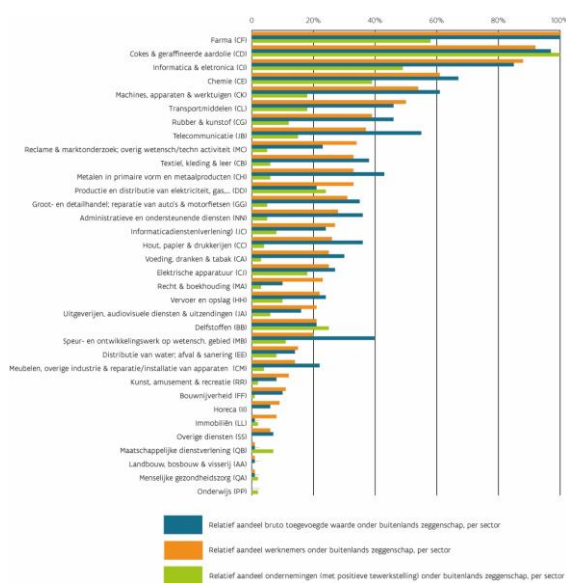
► Niet-OESO-leden vertegenwoordigen circa 5% in elk van de categorieën.

→ Landen als China 7, maar impact relatief gesproken nog steeds beperkt.

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Vlaamse
overheid

Kenmerken buitenlands zeggenschap: naar sector (1)

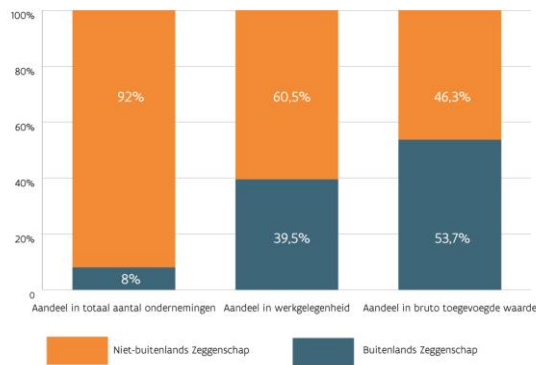
Wat valt op?

- Veel sectoren waarin zeggenschap significant is...
- Maar uitschieters:
 - Farma
 - Informatica
 - (Petro-)chemie
- Sectoren gelinkt aan BERD

Vlaamse
overheid

Kenmerken buitenlands zeggenschap: naar sector (2)

► Analyse naar 'industrie' (NACE-codes 10-33)

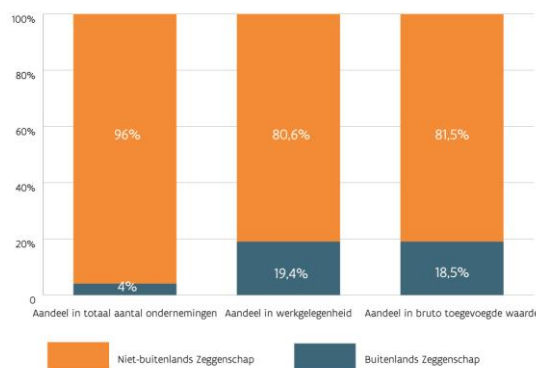
→ Link met technologie-intensiteit

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Kenmerken buitenlands zeggenschap: naar sector (3)

► Analyse naar 'marktgerichte diensten'

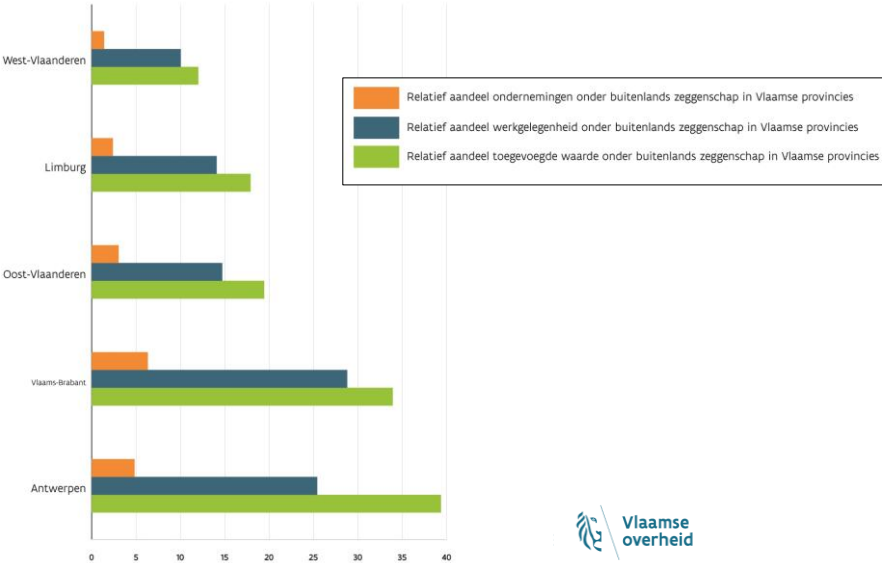

→ Industrie & diensten sterk verschillend, in lijn met literatuur

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

Kenmerken buitenlands zeggenschap: provinciale spreiding

Kenmerken buitenlands zeggenschap:

Welke bedrijven schuilen in concreto achter deze regionale, meso- en macrostatistieken?

TABEL 4: VLAANDEREN			
TOP 20 BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE		TOP 20 WERKGELEGENHEID	
1	Janssen Pharmaceutica	1	Randstad Belgium
2	B.A.S.F. Antwerpen	2	Delhaize Le Lion / De Leeuw
3	ExxonMobil Petroleum & Chemical	3	Adecco Personnel Services
4	Telenet	4	Arcelor Mittal Belgium
5	Atlas Copco Airpower	5	Volvo Car Belgium
6	Arcelor Mittal Belgium	6	Start People
7	Kuwait Petroleum - Belgium	7	ISS Facility Services
8	Randstad Belgium	8	Synergie Belgium
9	Delhaize Le Lion / De Leeuw	9	Janssen Pharmaceutica
10	Volvo Car Belgium	10	Tempo-Team
11	Electrabel	11	Volvo Group Belgium
12	Jan De Nul	12	CNH Industrial Belgium
13	Toyota Motor Europe	13	B.A.S.F. Antwerpen
14	Brussels Airlines	14	Fabrisom
15	Adecco Personnel Services	15	Brussels Airlines
16	CNH Industrial Belgium	16	Atlas Copco Airpower
17	Total Raffinaderij Antwerpen	17	Telenet
18	Alphabet Belgium Long Term Rental	18	DAF Trucks Vlaanderen
19	Volvo Group Belgium	19	Randstad Household Services
20	Fabrisom	20	Balta Industries

III. Buitenlands zeggenschap: zegen of vloek?

Buitenlands zeggenschap: zegen of vloek? (1)

- ▶ Vlaamse economie: zeer open en geglobaliseerd
- ▶ Literatuur: verschillende redenen voor 'buitenlandse filialen':
 - Market seeking
 - Resource seeking
 - Efficiency seeking
 - Strategic asset seeking

Buitenlands zeggenschap: zegen of vloek? (2)

- ▶ Positieve effecten op productiviteit:
 - Demonstratie-effect
 - Mobiliteitseffect
 - Competitie-effect
 - Verticale spillovers

Buitenlands zeggenschap: zegen of vloek? (3)

- ▶ Protectionisme loert steeds om de hoek
- ▶ Beste verankering is 'kennisverankering'
- ▶ Belang blijvend investeren in Vlaams innovatie-ecosysteem van universiteiten, hogescholen, strategische onderzoekscentra, speerpuntclusters, innovatieve bedrijfsnetwerken,...
- ▶ Caveat: investeringen gedreven door staatskapitalistische en geopolitieke logica's in strategische sectoren → Europees screeningsmechanisme in wording biedt meerwaarde

IV. Conclusie

Conclusie: facts & figures

- ▶ 4.111 bedrijven zorgen voor:
 - 45,51 miljard euro bruto toegevoegde waarde
 - 396.489 aantal werknemers
- ▶ $\pm 1/4$ van de private loontrekkende werkgelegenheid → buitenlands zeggenschap
- ▶ $\pm 1/3$ van de bruto toegevoegde waarde van de Vlaamse private economie → buitenlands zeggenschap
- ▶ Farmaceutische, petrochemische en IT-sectoren relatief meest onder buitenlands zeggenschap
- ▶ Industrie: zeer sterk onder buitenlands zeggenschap, liefst 40% werkgelegenheid; nog meer uitgesproken in (hoog)technologische subcategorieën
- ▶ Positie van de buurlanden en vooral de VSA vallen op. Niet-OESO-landen in opmars, maar nog steeds beperkt.

Meer info?

Johan Hanssens (johan.hanssens@ewi.vlaanderen.be)

Philippe Nys (philippe.nys@ewi.vlaanderen.be)

Jan van Nispen (jan.vannispen@ewi.vlaanderen.be)

>> Publicatie te verkrijgen via www.ewi-vlaanderen.be/buitenlandseggenschap

>> Meer nieuws? Check www.ewi-vlaanderen.be

DEPARTEMENT
ECONOMIE, WETENSCHAP & INNOVATIE

